

подразник окремої особини. Типи ВНД визначали за методикою натуральних харчових рефлексів Г.В. Паршутіна та Т.В. Іполітової. В крові досліджуваних тварин визначали основні показники ліпідного обміну. Матеріал для досліджень отримували шляхом пункції яремної вени за допомогою голки, з'єднаної із одноразовим пластиковим шприцем. Під час взяття проб біологічного матеріалу дотримувались техніки безпеки по роботі з тваринами та правил антисептики та асептики. У сироватці крові визначали вміст загальних триацилгліцеролів. Дослідження проводили методом тонкошарової хроматографії із використанням спектрофотомера Evolution 3000.

Тварини сильного врівноваженого рухливого типу вищої нервової діяльності мали найвищий середньоарифметичний показник вмісту загальних триацилгліцеролів в сироватці венозної крові – $0,82 \pm 0,5$ ммоль/л, що достовірно вище ніж показник СН типу – на 41,5% і С – на 70,7% (при $p \leq 0,01$ для всіх промірів)

Для тварин сильного врівноваженого інертного типу ВНД показник загальних триацилгліцеролів становив $0,7 \pm 0,11$ ммоль/л, що вірогідно нижче на 14,6%, ніж у тварин СВР типу ВНД.

Отже, під час проведення експерименту та аналізу отриманих даних було відмічено, що існує пряма залежність між результатами характеристики основних показників коркових процесів та вмісту загальних триацилгліцеролів у сироватці крові тварин – відмічена позитивна кореляція між рівнем загальних триацилгліцеролів у крові та силою ($r=0,94$), врівноваженістю ($r=0,9$) та рухливістю ($r=0,62$) нервових процесів у корі головного мозку.

УДК 612.8:57.017.7:637.115:636.2

Харченко С.В., студент 2 курсу спеціальності "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва"

Науковий керівник – Журенко О.В., кандидат вет. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна

ВПЛИВ ТИПІВ ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ТВАРИН

Останнім часом встановлено, що зелені рослини здатні синтезувати речовини, які за своєю будовою і дією подібні з андрогенами, інсуліном, а також гонадотропіном, естрогенами, прогестинами, антигонадротропними та тіреостатичними гормонами. Вплив фітоестрогенів на ріст тварин подібний на дію ендогенних естрогенів, тобто носить нейрогуморальний характер, який відбувається за участі гіпоталамусу та гіпофізу через гіпофізарний гормон росту. До того ж одержані дані про вплив фітоестрогенів зелених кормів на молочну продуктивність тварин через систему виділення пролактоліберину – пролактину – окситоцину.

Досліди проведені на коровах 1-ї лактації, української чорно-рябої молочної породи, клінічно здорових щодо інфекційних та інвазійних хвороб. Тварини перебували під постійним клінічним наглядом. Годували тварин 3 рази на добу за прийнятими в господарстві раціонами. Для формування дослідних типологічних груп провели дослідження умовно рефлексорної діяльності 54 корів.

З їх числа було сформовано 4 дослідних групи по 5 голів в кожній. Дослідження ефективності згодовування фітогормонів люцерни проводили шляхом згодовування протягом 30 днів. Було сформовано 4 групи корів з врахуванням сили перебігу нервових процесів по 5 голів. До досліді задавали зелену кормову масу люцерни, яку перед згодовуванням пров'ялювали для руйнування фітогормонів. Основний дослід тривав 30 діб. В цей період дослідним групам задавали по 2 кг свіжої зеленої маси люцерни (з високим вмістом фітоестрогенів). Продуктивність тварин оцінювали за рівнем молочної продуктивності корів, який збільшився у представників сильних типів вищої нервової діяльності. Згодовування тварин фітогормонами (люцерни) протягом 30-ти діб дає змогу підвищити рівень молочної продуктивності корів СВР типу на 7,36%, СВІ типу – 6,1% та СН типу на 4,8%. У корів слабого типу спостерігається незначне підвищення даного показника – 1,5%, що може бути обумовлено більш низьким рівнем обмінних процесів в організмі цих тварин порівняно із коровами сильних типологічних груп. Дослідження молока піддослідних тварин після впливу фітогормонів (люцерни) показало, що у корів сильного врівноваженого рухливого типу вміст жиру у молоці збільшився на 5,6%, у представників сильного врівноваженого інертного та неврівноваженого типів підвищення даного показника спостерігається відповідно на 3,7% та 2,4%, що більше ніж у корів слабого типу – 1,3%. Відмічається позитивний вплив фітогормонів люцерни на вміст білка у молоці, який збільшився у корів усіх дослідних груп. Підвищення даного показника у корів СВР та слабого типів ВНД становить відповідно 5,4% та 1,9%, тоді як у тварин СВІ та СН типів цей показник змінився на 3,3% та 3,7%. Проявляється стимулююча дія фітогормонів на рівень лактози у молоці. У корів сильного врівноваженого рухливого, сильного врівноваженого інертного та неврівноваженого типів концентрація лактози збільшилась на 3,97%, 2,8% та 3,3%, а у корів слабого типу відмічено підвищення даного показника на 1,8%.

Аналізуючи отримані результати можна відмітити стимулюючий вплив фітогормонів люцерни на кількісні та якісні показники молочної продуктивності, який проявляється у корів піддослідних груп. У тварин сильних типологічних груп покращення продуктивних якостей проявляється у більшій мірі, особливо у тварин сильного врівноваженого рухливого типу. На нашу думку це говорить про одну з провідних ролей впливу типологічних особливостей на обмінні процеси в організмі тварин, що підтверджується підвищенням молочної продуктивності корів.